

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... 300 Let.

Fél évre ... 150 Let.

Negyed évre ... 75 Let.

Havonta ... 25 Let.

Hirdetések díjszabás szerint
vétetnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Mai számunk főbb közleményei:

Megszűnik Aradon az olosó bus.
Milliók élet- és balesetbiztosítások Aradon
Az aradi urinó rablótámadója.
Kivándorolnak az aradmegyei németek.
Aradi ügyvéd milliók pere az állam ellen
Románia nem küld csapatokat.
Inzultálni akarták gróf Teleki Pál egye-
temi dékánt.
Idegenek jelentkeznek!
Bulgária mozgósít.

Vérvesztesség.

Szinte szünet nélkül hangza-
nak a panaszok, hogy kivitelünk
sehogysem akar fellendülni. S a
sok panaszkodás közben egyszer-
rűen elkerüli a nagyközönség és
az illetékes körök figyelmét az a
sajnálatos tény, hogy egy cikkben
virágzó, még pedig ugyancsak vi-
rágzó, a kivitelünk: az eleven em-
berhus kivitele. Százával kere-
kednek fel egyes aradmegyei
községekben — s így van ez a
Bánságban és egyéb részeken
is — és áteveznek az új világba,
Amerikába, a dollárok házájába.
Feltűnő, hogy a kivándorlók tul-
nyomó többsége a svábságból ke-
rül ki és ez annyival feltűnőbb,
mivel épp a svábság vidékünknek
legrendezettebb anyagi viszonyok
között élő népe, tehát nem a
nincsetlenség nyomja a vándor-
botot a kezükbe. És mégis nem
utolsó sorban anyagi okokra ve-
zethető vissza ez a nagyszabású
kivándorlás. Mindenekelőtt itt van
a dollár hallatlanul magas árfoly-
ama, amely megszedíti az egy-
szerű népet és a legegyszerűbb
módon készíti elő a lelki falajt a
kivándorlói ügynökök számára,
akiket ez az eleven emberhus-
szállítás busás jövedelemhez jut-
tat. Csodáljuk azt az egykedvű-
séget, amellyel a hatóságok ezt a
kivándorlói ügynököknek, az ál-
lam szempontjából is rendkívül
káros tevékenységét nézi. Mert
Románia nem annyira sűrű né-
pességű ország, hogy népességé-
nek ilyen természetellenes és
mesterséges megfogvatkozására
szükség volna, még akkor sem,
ha a kivándorlók zöme nem az
uralkodó fajhoz tartozik. A ro-
mánység ugyanis akkora százalé-
kát képezi az ország lakosságá-
nak, hogy néhány százezer nem
román ajkú lakossal több, nem ve-
szélyeztetni a románység uralmi
helyzetét, viszont Románia ter-
mészeti és földi kincsekben oly
gazdag, hogy szüksége van min-
den munkásképre, mely termelő
tevékenységre alkalmas. Az ál-
lam érdekében állana tehát a ki-
vándorlói ügynökök legszigorub
szemmelartása és szükség esetén
azok megrendszabályozása, ugy,
mint az annak előtte történt.

Hiba volna azonban azt a ki-

vándorlói láz tisztára az ameri-
kai nemes valuta vonzó erejének
tulajdonítani. Ennek egyéb okai
is vannak. Itt van például a rend-
őrség tulbuzgósága, amit a tör-
vénytisztelő és rendszerető sváb-
ság nem tűr el, itt van továbbá
közigazgatásunk nehézkessége és
nem utolsó sorban a közéletün-
ket megmetyelző korrupció, a
nagy és súlyos adó stb. Egyszó-
val: a nép a jog és törvény ural-
ma: a konszolidáció után vágyó-

Anglia cserbenhagyta a görögöket

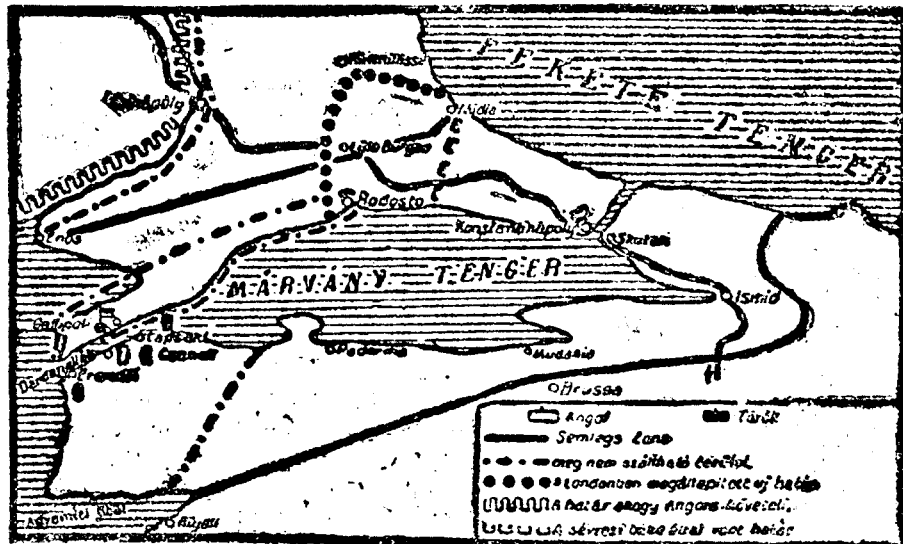
(Mudániában kiélesedett a helyzet. — Kemal mégis Konstan-
tinápoly ellen vonul.)

A török-görög események már
egészen közelről érdekelnek ben-
nünket, ma mindenki arról beszél,
és az *Aradi Közlöny*, amely költ-
séget és fáradságot nem kímélve a
leggyorsabban szerzi be a közel-
keleti háborúra vonatkozó híreket,
ma olvasóinak nagyobb kényelmé-
re térképen mutatja be a hadszin-
teret. A térkép bemutatja az ösz-
szes vitás határvonalakat és az
események folytán felszínre került
városnevek helyét. Az *Aradi Köz-
löny* térképrajzolója arra töreke-
dett, hogy világos és könnyen át-

tekinthető rajzot adjon, ezért feles-
leges minden magyarázat hozzá, a
térkép mindent elmond. Megtalál-
juk benne Mudániát is, amelynek
nevét az ott most folyó konferen-
cia tette ismertté az egész világon.
A legújabb eseményeket a követ-
kező távirataink ismertetik.

ATHÉN. A mudániai megegye-
zés, amely szerint a görögöknek
tiz napon belül ki kell üríteniük
Tráciát, mély benyomást keltett
Athénben. Ezzel elveszett az utol-
só reménység, hogy a szövetsé-
gesek Görögországnak tényleges
segítségét nyújtsanak.

tekinthető rajzot adjon, ezért feles-
leges minden magyarázat hozzá, a
térkép mindent elmond. Megtalál-
juk benne Mudániát is, amelynek
nevét az ott most folyó konferen-
cia tette ismertté az egész világon.
A legújabb eseményeket a követ-
kező távirataink ismertetik.

LONDON. Athéni jelentés szer-
int nem sikerült a venizelisták
és a forradalmi bizottság között
az egyesülést létrehozni. A csa-
patok kezdik felmondani az en-
gedelmességet a forradalmi bi-
zottságnak. Az ország belsejében
több helyen kitört a forrongás.

ATHÉN. A görög hadsereg
tábornoki kara tegnap kihallga-
táson jelent meg György görög
király előtt, kit bizalmukról biz-
tosították. A király köszönetet
mondott a tábornokoknak és ki-
jelentette előttiük, hogy az alkot-
mányra tett esküjét meg fogja
tartani. (Rador.)

LONDON. A francia nagyköv-
et az angol külügyi hivattal
megbeszélést folytatott a mudá-

niai konferenciáról és a fegyver-
szünet felvételeiről. Az angol kor-
mány tagjait sürgősen Londonba
hívták. A déli órákban miniszter-
tanács volt.

LONDON. Megcáfolják azokat
a híreket, mintha az angorai kor-
mány ultimátumszerűen követel-
te volna a török érdekek egyedüli
képviseleti jogát Konstantinápoly
ban és a békekonferencián. Biz-
tos értesülések szerint a kostanti-
nápolyi kormány el akarja ismer-
ni az angorai nemzetgyűlést. A
szultán beteges állapot ellenére
a békeszerződés aláírásáig trón-
on marad. Konstantinápolyban
az a szándék, hogy a kormányzati
teendőket átadják az angorai kor-
mány által kinevezendő főkor-

mányzóknak, aki valószínűleg az
erdélyi kormány egyik tagja
lenne.

PÁRIS. A konstantinápolyi
francia főmegbízott közli, hogy
a szövetséges tábornokok tegnap
délelőtt átadták Izmed basának,
Kemal megbízottjának a legna-
gyobb előzékenység szellemében
szerkesztett egyezségtervezetet.
Izmed több pontra nézve kategóri-
kus kifogásokat tett, amelyeket
a szövetségesek meg fognak viz-
gálni.

BERLIN. Az angorai nemzet-
védelmi miniszter 80 ezer főnyi új
török hadsereget szervezett, a
melyet zsákmányolt görög fegy-
verekkel láttak el.

BÉCS. Anglia Görögországot
állítólag Ciprusz és Rodusz szig-
etekkel kárpótolja Trácia elvesz-
téséért.

PÁRIS. A Mudániában kiéle-
sedett helyzetről újabb hírek ér-
keztek Londonba. A hangulatot
Párisban is pesszimistlikusan fog-
ják fel. Az angol kormány állító-
lag hajlandó megfújni az oro-
szokat a keleti konferenciára,
sőt Ukrainát és Georgiát is, de
nem a törökök által kívánt ünne-
pélyes formában.

LONDON. Újabb jelentések
szerint Kemal hajlandó a semle-
ges zónára vonatkozó angol kö-
vetelésnek eleget tenni, de azt
követeli, hogy a szövetségesek
írítsék ki Konstantinápolyt.

LONDON. Félhivatalosan köz-
lik, hogy az éjszakai miniszterta-
nácson Harrington tábornok je-
lentését tárgyalták. A orosz rá-
dió-távirati összeköttetés miatt a
jelentés megegyezően érkezett.
A felvett részletek kevésbé ki-
elégítőnek mutatják a helyzetet.

KONSTANTINÁPOLY. A mu-
dániai konferencián kedvezőtlen
fordulat következett be. Erre ész-
szehívták a londoni minisztertaná-
csot. A bizakodó hangulat, amely-
lyel a mudániai tárgyalásokat ki-
sérték, megszűnt.

ATHÉN. Szalonikiből két gö-
rög katonai vonat indult el Driná-
polyba.

KONSTANTINÁPOLY. Kand-
ránál a Fekete-tenger mellett,
Konstantinápolytól az angol mért-
földnyire török lakosság bukkant
fel. Többől azt következtetik, hogy
Kemal Konstantinápoly ellen szán-
dekozik vonulni.

LONDON. Konstantinápolyból
érkezett jelentések azt mutatják,
hogy a törökök hadműveleteiket
a Dardanelláktól a Boszporuszra
akarják áthelyezni. Megállapít-
ható, hogy azok a londoni körök,
amelyek eddig ellenszenveztek a
fegyveres fellépéssel, erélyes
magatartást követelnek az ango-
rai kormánnyal szemben, amely

nemcsak a sèvres-i békeszerződést hanem az 1918. évi fegyverszüneti feltételeket is fel akarják borítani.

ATHÉN. Arra a hirre, hogy Mudániában a görögök rovására megegyeztek, nagy a nyugtalan-

Megállapították a koronázás programját

(Constantinescu kilép a kormányból.)

BUCURESTI. A Koronázás programját a tegnapi minisztertanács véglegesen megállapította. Az eddig közölt részleteken jelentékeny változást nem eszközöltek. A királyi koronát a miniszterelnök és a hadügyminiszter viszik Bucurestiből Alba-Juliára (Gyulafehérvárra. (Rador.)

BUCURESTI. Lapjelentések szerint Constantinescu földművelési miniszter kijelentette, hogy a koronázás után a kormányban határozottan változások lesznek. Eszerint Constantinescu behügyminiszter lesz, míg az ő helyét Cezeanu foglalja el. (Rador.)

Szmirnai menekültek.

(Róma égése nem lehetett borzalmasabb, mint Szmirna pusztulása.)

DEBRECEN. Bosznay Dezső debreceni nagykereskedő feleségének rokonai, Castelli István, Castelli Mária és Castelli Zseni Szmirnából elmenekülve, a minap Debrecenbe érkeztek és ott fognak tartózkodni rokonainknál. A menekültek a következőkben mondták el menekülésük történetét:

— Két héttel ezelőtt török lovascsapat jelent meg Szmirnában, a honnan egy-két nappal előbb már kivonultak a görögök. A török csapatok igen fegyelmizettek, soraikban sok az idegen nemzetiségű ka-

ság. A lapok egyértelműen megállapítják, hogy Anglia cserbenhagyta Görögországot. Az athéni kormány felhívása önkéntes csapatok alakítására, állítólag nagy sikerrel járt.

BUCURESTI. A Lupta egyik munkatársa felkereste Constantinescu földművelésügyi minisztert és megkérdezte tőle, mi igaz abból, hogy a koronázás után a kormányban nagyobb változások lesznek és hogy a földművelési tárcát a behügyminiszterséggel cserélné fel. Constantinescu kijelentette, hogy erről a kérdéstről senkivel sem beszélt. Ő mint konkrétumot csak annyit közölt már egy ízben valakivel, hogy a koronázás után kilép a kormányból, mert nyugalomra van szüksége. Visszaképésének azonban nem politikai természetű, hanem csak egyéni és személyi háttere van. (Rador.)

tona. Két napja lehettek a törökök már Szmirnában, a mikor a városban tűz keletkezett. A tűz az örmény templom környékén lobbant fel és az erős déli szél csakhamar szétvitte a városban. A tűz óriási pánikot idézett elő, a lakosok fejevesztetten menekültek. Voltak, akik a tengerpart felé szaladtak, mások a város még épen maradt részében igyekeztek menedéket találni. A tűz oltásáról az örületes felfordulásban beszélni sem lehetett. Az örmény és a görög negyed teljesen a lángok martaléka lett. Róma égése nem lehetett borzalmasabb, mint Szmirna pusztulása. Üzletek, szőnyegházak, banképületek, hivatalok, paloták mind por-

rágtek. Szmirna ma már romokban hever, a lakosságnak mindene odaveszett. A görög katonaság kivonulása után angol hadihajók jelentek meg a kikötők előtt, de ezek csupán az angol alattvalókat vették fel. Bennünket egy olasz cirkáló mentett meg és nyolc napi utazás után Pireuszt, Korfút, Brindizit és Barrit érintve jutottunk el Triestbe, innen pedig Debrecenbe.

A Debrecenbe került szmirnai családot a városban mindenütt a legszivesebb vendégszeretettel fogadták.

A milliók rejtélye.

(Főpróba a pénz eltűnéséről.)

BUDAPEST. Tegnap este éjfél háromnegyedtizenkét óráig tartott Braun Bernát kihallgatása a főkapitányságon. Braun végül szakított szófukarságával s egyet mást elmondott péntek délutánjáról és szombat délelőttjéről, arról a kritikus időről, amikor a kilenc milliót tartalmazó táskát eltűnt. Sok olyan körülményt említett, amelyről a rendőrség eddig nem tudott, úgy, hogy az a vélemény alakult ki a főkapitányságon, hogy Braun Bernáttal valóssággal le kell játszani a péntek délutáni és szombat délelőtt minden eseményét, a mi a bankban történt. Negyedtizenkettőkor négy detektív kíséretében Braun Bernát megérkezett a Lipótvárosi Takarékpénztár Vilmos császár-uti helyiségébe. Belépése pillanatában a bankban megállott a munka. Mindenki látni akarta Braun Bernátot. Braun senkinek sem köszönt, őt sem üdvözölte senki. Az előcsarnokban már várta védője, dr. Fábrián Béla.

Braun Bernátot odavezetik régi íróasztalához. Török főtanácsos rászól, mutassa meg pontosan, hogy pénteken délután két

órákor hova helyezte el a kezét és utóljára hol látta a kasszában, továbbá, hogy ebben az időben hol állottak tisztviselőtársai? Braun magyaráz:

— A mellettem levő asztalnál ült Kovács ur. szemben velem Vörös ur. A szomszéd rekeszben a kassa állott, az előtt volt a főpénztáros ur és ebben a rekeszben volt a szolgál. Én délután 2 órákor betettem a kazettát és vártam arra, hogy a kassa zárata megtörténjék és hogy megkapjam a kasszám egyik kulcsát. Én már végeztem a munkámmal és kimentem a szobából két-három percre.

Az egyik tisztviselő most közbeszól:

— Volt az-15—20 perc is!

Braun idegesen válaszol:

— Nem volt több két-három percnél. Ezalatt nem tudom, hogy mi történt. Én többet a fekete bőr kazettát nem láttam.

Majd azt állítja, hogy pénteken délután fél három körül a pénztár szekrény nyitva maradt, míg a főpénztáros lement a páncélszekrényekhez. A tisztviselők ezt erőlyesen tagadják. Most a szombat délelőtti eseményeket mondja el Braun és tisztviselő társaival együtt végig eljátsza a jelenetet. Hatalmas pénzösszegeket raktak ki az asztalra, melyek a főpénztárost teljesen elfedték. Braun azt próbálta bizonyítani, hogy a főpénztáros ilyen módon nem ellenőrizhette volna, ha valaki elvett volna a pénzből. Háromnegyed tizenkettőkor fejeződött be a helyszíni szemle, anélkül, hogy a rendőrség fontosabb adatok birtokába került volna. A rendőrség a főpénztár zárát is teljesen szét szedette, mert meg akarta állapítani, nem nyitotta-e ki valaki éjszaka a kulccsal a főpénztárt? Ez a nyom sem bizonyult helyesnek s a kilencmillió eltűnése továbbra is megoldatlan rejtély maradt.

A Zöld Szalag Klub.

(Ahol leányok és férfiak tisztességesen megismerkedhetnek.)

PÁRIS. A Zöld Szalag Klub most tartotta alakuló gyűlését. Ez a „históriai” jelenete a Boulevard des Italiens egyik előkelő restaurantjának különtermében zajlott le. A székeken hölgyek és urak ültek. Valamennyien az ugynevezett jobb osztályhoz tartoztak. Majdnem mind 30 éven alul voltak, de itt-ott egy-egy idősebb nő vagy ur komoly pillantása is rászegződött az elnöki pódiumra. A pódiumon Renan ur állott. Teljes ellentéte volt a híres névrokonának, — szikár, magas, fekete dus szakáll fedte arcát, sűrű haja hullámosan volt hátrafésülve és foglalkozására nézve nem volt filozófus, hanem — gyógyszerértulajdonos.

— Mielőtt rátérnék tulajdonképpen vázolására — kezdte elnöki megnyitóját Renan ur. — el kell mondanom, hogy a „Zöld Szalag” nem ma kopogtat először társadalmunk ajtaján. Voltaképpen most két esztendeje indítottuk meg a mozgalmat. Akkor is, mint ma, az volt a célunk, hogy a házasodni akaró férfiakat összehozzuk a férjhez menni hajlandó hölgyekkel. Mándnyájan

tudjuk, hogy társadalmunk egyik fekélye a megfelelő férjre akadni nem tudó leány és a megfelelő házasútra akadni nem tudó férfi. Mind a kettőből tizezer és tizezer példány járkal szerte az országban gondterhes fejjel s nem tud megfelelő párba akadni. Hiányzik az alkalom az egymásra akadáshoz és a találkozáshoz. Mi úgy akartunk segíteni ezen a bajon, hogy megalakítottuk a Zöld Szalag Társaságot. E társaságba csakis azok iratkozhattak be, akik házasodni vagy férjhez menni akartak. Belépésükkel arra kötelezték magukat, hogy gomblyukukba vagy a mellükön zöld szalagot fognak viselni, erről megismerik egymást s ha megetszenek egymásnak, közeliedhetnek egymáshoz.

Renan ur ezután elmondotta, hogy a társaságnak ugyan sok tagja volt, mégsem tudott eredményeket felmutatni. Ugy a nők, mint a férfiak, ugyanis, szegyleték a zöld szalagot utcán és más nyilvános helyeken viselni.

— Nyilvánvaló tehát, — folytatta — hogy kísérletünk nem sikerült. Ekkor határoztuk el magunkat, hogy más uton közeliedünk célunkhoz, megalakítjuk a Zöld Szalag Klubot. E klub tagja-

mindenki lehet, aki nősülni vagy férjhez menni akar. Semmiféle jelvényt viselniük nem kell.

— Aki a klubunkba a lábát be teszi, legyen az akár nő vagy férfi, tudja, hogy amilyen céllal ő oda jött, ugyanolyan céllal jöttek oda a többiek is. A klub helyiségeiben mindenki egy számot tartozik viselni s így a bemutatkozásnál a nevet nem kell megmondani. Tegyük most már fel, hogy egy férfinak megtetszik egy nő. Mi a teendője? Megjegyzni magának a nő számát s ezzel a számmal a klub titkárságához fordul.

Ott megmondja, hogy — mondjuk — a 23-as számú leány megnyerte a tetszését s hajlandó lenne őt feleségül venni. A klub titkára erre kérdőívet tesz eléje, a melyet pontosan ki kell töltenie. A kitöltött kérdőívet — amely a férfi foglalkozását, vagyonát, viszonalt, állását, születési helyét, az ő és szülei társadalmi helyzetét és egyáltalán minden rávonatköző adatot tartalmaz — a titkárság hivatalosan elküldi a 23-as számú leány szüleinek. Ezeknek módjukban van az adatokat ellenőrizni, s ha a megfelelő gondos ellenőrzés után a leány szüleinek nincsen kifogásuk a tervezett házasság ellen, akkor ugyanilyen

kérdőívet töltenek ki s ezt az ívet a fiatalembernek kézbesítik. A fiatalember, természetesen, szintén ellenőrzi az adatokat, s ha ezek „stimmelnek”, akkor következik a szülőkkel való megismerkedés, majd eljegyzés és végül, ha úgy tetszik, mehetnek az anyakönyvvezetőhöz.

Az elnök itt megjegyezte, hogy a klub szabályai szerint, mielőtt a férfi a kérdőívet kitöltene, köteles szigorú orvosi vizsgálat alá vetni magát. E vizsgálat nélkül kérdőívet egyáltalán nem is kaphat.

Az elnöki megnyitó után többen felszóltak. A nők főképpen arra vetettek szót, hogy minden esetleges félrevezetésnek vagy csábításnak elejét vegyék. Az erre vonatkozó szigorú határozatokat be is vették az alapszabályokba. Végül egyhanguan elfogadták az alapszabályokat s Renan ur megilletődve így szólott:

— A Zöld Szalag Klubot megalakultnak jelentem ki. Meg vagyok róla győződve, hogy néhány esztendő múlva a volt tagok ezrei szeretettel és hálával fognak arra a helyre gondolni, ahol boldogságuk megszületett.

Taps és éljenzés fogadta ezeket a szavakat.

Vidéki t. előfizetőinket kérjük, hogy előfizéseiket haladéktalanul újítsák meg. Előfizetés 1 óra 25 lei, „ 1/4 évre 75-lei.

Inzultálni akarták

gróf Teleki Pál egyetemi önkéntes

BUDAPEST. A műegyetemen kezdődött mozgalom ügye betejezetnek tekinthető, amennyiben szombaton már az összes egyetemeken megkezdik az előadásokat. Mindenütt már nyugalom uralkodik az egy közgazdasági egyetem kivételével, ahol még ma is fordultak elő incidensek. A közgazdasági egyetem maga a kékan: gróf Teleki Pál személyesen lépett közbe, sőt maga is helyet foglalt a hallgatók padsorai-ban, hogy leletővé tegye az előadás megtartását. Ekkor többen a terembe nyomultak és zavart akartak ott előidézni. Teleki erre felszólította a rendbontókat, hogy névszerint jelentkezzenek és vállalják a felelősséget tetteikért.

— Szeretném látni, — mondotta gróf Teleki Pál — hogy kik merik megakadályozni az előadást. Én mindig keresztény politikát csináltam és híve és harcosa is vagyok ennek a politikának, de ellensége vagyok a rendbontásnak!

— Püüj hangzott erre többfelől.

— Bizony püüj, mondom én is az olyan ifjakra, akik így viselkednek mondotta erre Teleki.

Ekkor többen inzultálni akarták Telekit, akit egy főhadnagyi egyenruhában levő egyetemi hallgató védelmezett meg bámulatos személyi bátorsággal a nagy többséggel szemben az inzultustól. Teleki erre kijelentette, hogy ha az ifjuság nem tisztelt a vezetőség intézkedéseit, akkor levonja a konzekvenciákat és lemond a dékánaságról. Az egyetemi hallgatók egy jó része még ezután is tovább jármázott.

Kormánybukás

a fascisták miatt

(Izgatás a liberálisok ellen)

MILANO. A trienti iskolaépületekben több ezer fascista gyűlt össze. Stetani fascista vezér beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy a fascisták a felszabadított területeken az olasz szuverenitás teljes helyreállítására törekvésnek. Amikor a fascis-ták behatoltak a trienti kormány-zóságba. Credaro főköormányzóra azzal támadtak rá, hogy hazá-áruló és lemondása kényszeri-tették. A fascisták mindenütt erőszakoskodtak, amikor a kormány-zóságot megszállották. Római jelentés szerint a trienti incidens miatt a kormány helyzete válsá-gos lett. A lapok hangoztatják annak az eshetőségét, hogy a fascis-ták veszik át a kormányha-talmat. Mussolini fascista vezér milanoi beszédében kijelentette, hogy a liberális hatalomnak el kell tűnnie azért, hogy a fascis-ták egyedül uralkodhassanak. Követelte ezután a kamara feloszla-tását és kijelentette, hogy amennyiben ennek a követelésének nem tennének eleget, úgy a fascis-ták fogják a kamarát szétkergetni.

Kivándorolnak az aradmegyei németek.

(Dollármánia az aradmegyei sváb községekben. — Kivándorlási ügynökök tüzelmel. — Beszélgetés az aradi utlevélhivatal vezetőjével)

Mit mondanak a bankok?

Mióta elment fölünk a világhá-boru keserű pohara, mintha ritkáb-ban hallanánk a kivándorlásról. Ir-kább arról esik szó: mikor és hogy jönnek vissza a régóta Amerikába származott rokonság, krokodilbőr tárcájukban a finomrajzu és nagy értékű dollárokkal. Egyszer egy ötletes varieté-dalt hallottunk arról, hogy a newyorki koldus mi-ként hajózik át Európába és né-hány dollárért hogy bérel lakosz-tályokat a Ritz-hotelben, vagy mi-lyen olcsón veszi meg a budapesti Operaházat díszletestől, portásos-tól, énekesnőtől. Aztán megint ki-áll egy newyorki utca sarkára — koldulni. Ám az élet nem varieté, s ha az utolsó hónapokban törté-tek is ugyanevezett visszavándorlá-sok, ma már tény, hogy a kiván-dorlás nem szűnt meg, sőt újból erőre — még pedig nagy erőre — kapott. Az Aradi Közlöny munká-társa érdekesnek tartotta utánajár-ni: vajjon ez a kivándorlási mania milyen fokot ért el Aradmegyében és igaz-e az, hogy számos kiván-dorlási ügynök csábítja ki ismétl-ten Amerikába még azokat is, akik nek talán egyébként sohase jutna eszébe elhagyni szűkebb hazáját.

A németek vándorolnak ki.

Érdekesnek tartottuk mindenek előtt az utlevélhivatal főlvilágosít-ását, mint azét a fórumét, amelyik az amerikai utlevelek származásá-ról a legbiztosabbat mondhatja. — Megkérdeztük Petrutia Áron vár-megyei főjegyzőt, az aradmegyei utlevélhivatal vezető-főnökét, hogy mit tud erről a kérdésről.

— Tény, hogy tömegtelen ki-vándorló kérvény érkezik hozzánk — felelt. De a kérvények sor-sa nem a mi intézkedésünktől függ hanem a belügyminiszter szem-lyesen dönt minden egyes esetben. Ugy van valahogy, hogy a kiván-dorlók legnagyobb része már Ame-rikát járt ember, aki a háború alatt nem tudott kihajózni és most va-gyon ügyeinek rendezése miatt újra kivándorol. Ezeknek a kiván-dorlóknak legnagyobb része német nemzetiségű. A belügyminiszte-rium elve az, hogy csak északon gyermek vándorolhat ki a szüleit-höz, vagy feleség a férjéhez. Ter-mészetes, hogy ezek alól a szabá-lyok alól is van kivétel, hiszen sok-szor tényleg egy otthagyt és el-kallódní induló existenciára újból felépítéséről van szó. Rendesen né-hány dollárt kiik az amerikai ro-kon és mellékel egy fedélközi hajó-jegyet is. Ennek aztán nagyon ne-héz ellenállni. Mondom, főleg ro-konság vándorol ki. De nemcsak ezek a motívumok csábítanak Ame-rikába. Itt vannak megint a kiván-dorlási ügynökök, akikkel a volt-monarchia törvényei egész radiká-

lisan bántak el. Ezeknek a dollár-mai varázsereje mellett könnyű működési körük lehet. A legegysze-rűbb és legparasztibb agyvelő is tisztában van ma a kurzusokkal és tudja, hogy mit ér az amerikai pénz. A hajóstársaságok állandó és föltűnő reklámzásai még in-kább megszedítik a falu népet. Ma valóságga dollármánia dühöng az aradmegyei és temesmegyei fal-vakban. Hogy csak egy-két példát említsék: Uj Szent-Annáról 120 család, Glogovácraól nyolcvan csa-lád vándorolt ki ebben az esztendő-ben. Az utolsó hetekben már csök-kent az engedélyezett utlevelek száma és a belügyminisztérium ma már a legszigorubb ellenőrzés alá veszi a kérvényeket.

Mit mondanak a bankok?

A kivándorlási kérdésnek köz-gazdasági motívumairól egy aradi pénzüntézet igazgatója ezeket mon-dotta munkatársunknak:

— A kivándorlások elszaporo-dása bizonyos mértékben az or-szág pénzügyeivel is összefüggés-ben áll. Akik ma kivándorolnak, nem lehetnek egészen földhözra-gadt szegények. Ma horribilis pár-zeket kell fizetni egy-egy jegyért, vagy, ha a jegy meg is van, az ut-ínnét az európai hajóállomásokhoz egy kis vagyont emészt fel. Az aradmegyei pénzüntézetek igen sokszor kapnak ugyan amerikai átutalást, de sajnos: gyakran fize-tik ki évek óta takarékoskodó fa-lusi emberek összekuporgatott ber-téiteit is, csak azért, hogy azt dor-tárra váltva, anyagi eszközöket adjunk a kivándorló kezébe. Tény hogy nagyrésze a kivándorlónak már mint visszatérő utas száll ha-jóra, de így is veszteség, veszteség minden formájában a kivándorlási mania az államra nézve: munka-erőt és pénzt visznek ki az orszá-gból!

Ezután a nyilatkozat után nyil-vánvaló, hogy új állami berendez-kedésünk egyik fontos érdeke a kivándorlások megakadályozása. Az a véleményünk, hogy inkább a newyorki koldusok vándoroljanak be, mint az aradmegyei gazdagok — ki.

—————

— Kommunista merénylet egy fascista képviselő ellen. Róma. For-liban kommunisták lesből megtámad-ták Lupi képviselőt, amint automo-bilján utazott. A támadók számos revolverlövést intéztek a képviselő kocsijára, amelyek el is találtak a ko-csit, Lupi azonban sértetlen maradt. A támadás után Lupi büntetés expe-diciót vezetett a fascistákkal a kom-munisták ellen s az összeütközés so-rán ketten megsebesültek, egy kom-munista pedig meghalt.

Lemond a cseh kormány.

(Nehézségek a kabinetalakítás körül.)

PRÁGA. A mai miniszterta-nács az egész kormány lemondá-sát határozta el. A köztársaság elnöke Svehla agrárius vezért bizta meg az új kormány megala-kitásával. Svehla már be is ter-jesztette az új kormány listáját, a mely a következő: miniszterel-nök Svehla, külügyminiszter Be-nes, belügyminiszter Malypetr, hadügyminiszter Udrzal, igazság ügyminiszter Dolanski, pénzügy-miniszter Rasin, vasúti-ügy Stii-brny, közoktatás — Berhnye, földművelésügy Hodzsa, kereske-delemügyi Novák, közmunkaügy Srba, népjóléti Habrman, egyesí-tési miniszter Markovics Iván és felvidéki miniszter Kállay Jó-zsef.

PRÁGA. A Svehla-kormány megalakulása a legutolsó pillana-tokban nehézségekbe ütközött, mert a cseh nemzeti szociálisták nincsenek megelégedve a tárcák elosztásával.

A hercegi plébános.

(Szerelemből ártott a református vallásra.)

Élénk emlékezetében van az er-délyi közönségnek Hohenlohe Egon herceg, az erdélyi klérus egyik nagyjövőjl papja, aki nem-regen még a sibiuiak (nagyszebe-niek) népszerű és közkedvelt apát-plébánosa volt. Elogáns megjelené-se, sima modora, kiváló összekötte-tései mind elég erős alapot szolgál-tattak a fiatal plébánosnak arra, hogy karrierje a püspöki pásztor-bothoz jusson el. Kedvence volt a hercegplébános Majláth Gusztáv erdélyi püspöknek is, aki szívesen egyengette a fejedelmi udvarból a plébánia egyszerű parochiájába került fiatal pap fértyesnek ígérke-ző jövőjét. Hohenlohe herceg a pap-ságnak abból a fajtájából való volt, akik nem zárkoznak el a világi tár-saságoktól, élénk tevékenységet fejtett ki társadalmi téren is, egy-szóval a modern és haladó gondol-kozásu pap típusát képviselte. Jel-lemző reá és egész egyéniségére, hogy annakidején, mikor a közpap-ság mozgalmat indított a főpapság ellen, hogy a klérus szellemében demokratikusabb levegő hatoljon, ennek a mozgalomnak egyik élte-tője volt a német császári házzal közeli rokonságot fentartó szeheni plébános.

Hohenlohe herceg még a román uralom előtt elhagyta nagyszeheni állását. Azóta semmi hír sem ér-kezett róla. Egy budapesti távirat szögezi hosszú teledékenység után a hercegplébános alakjára a figyel-met. Ez a híradás ketté vág minden régebbi kombinációt, amely Ho-henlohe herceg papi karrierjével összefüggött. A herceg, ugylát-szik, örökre lemondott a püspöki tiara kenyéről, hogy felcserélje a házasság egyszerű örömeivel. Ho-henlohe herceg még nagyszeheni plébános korában megismerkedett egy erdélyi előkelő család leányá-

val, aki ugyanabban az időben, mikor a herceg otthagya nagyszébe ni állását, családjával együtt repat riált Magyarországra. Most már bizonyossá vált, hogy a lány repat riálása és a herceg távozása között nagyon erős kapcsolat volt, a mely a házasság révén vezetett. Hohenlohe Egon herceget a pápa a papi funkcióktól is felmentette és a herceg, hogy házassága elől minden akadályt eltávolítson, átért a református vallásra.

Hogy áll a leu?

Október 6-án fizettek 100 lelért:

Árban 8-25 frankot

Budapesten 1600 koronát
Berlinben 1315 márkát
Belgrádban 39.50 dinárt
Zürichben 3.42 frankot.

Fakereskedők sérelmei.

(Az aradi egyesület tisztújító közgyűlése.)

Az erdélyrészi faegyesület arad-körzeti egyesülete ma délelőtt az aradi kereskedelmi és iparkamara nagytermében közgyűlést tartott. A közgyűlésen Stern Gyula elnökölt és dr. Falus Lajos faegyesületi titkár beszámolt az egyesület eddigi működéséről. Ismertette azokat az eredményeket, amelyeket az egyesület eddigi munkásságával elért, majd feltárta azokat a kérdéseket, amelyek jelenleg leginkább foglalkoztatják az egyesületet. Így az agrárreform alapján történt kisajátításokat említette, amelyek sok esetben nagyon is igazságtalanul sujtották az erdőtulajdonosokat, valamint a favekírási ügyekkel kapcsolatos panaszokat közölte. Ezt a kérdést az egyesület Bucurestiben a holnaputáni közgyűlésen tárgyalja. A tölgyfa exportra, valamint a faiparvágányok utáni illetékekre vonatkozólag már megnyugtató ígéretek vannak. A visszamenőleges illetékek behajtását megszüntetik.

Az egyesület mai közgyűlésén elhatározta azt, hogy külön detailszak osztályt állít fel kebelében a detailskereskedők speciális érdekeinek megvédésére. Az egyesület aradi vezetőségét április havában választották meg, de ez a vezetőség megbízatását csak ideiglenesnek tekintette és a megszervezés munkáját tűzte ki feladatául. Ezt a célt elérvén, a régi vezetőség lemondott és a mai közgyűlés egyhangulag a következő új vezetőséget választotta meg:

Elnök: Stern Gyula. Alelnökök: Jeilinek József, Maiorovitz Márton, Oravetz Miklós. A választmány tagjai: Aufricht Sándor, Bán Vilmos, Barta Samu, Dénes Izsó (Chisineu), Comerzan Simon (Petris), Flamm Miksa, Fenichel Simon (Déva), Feiner Farkas (Pancota), Frankel S. József, Grossz József (Lipova), Heller Odón, Holländer Alfréd, Holländer Emil, Ispravnic Livius (Kurtici), Hönigész Nándor, Kemény György, Kornis Armin, Kornis Zsigmond, Kotzander Ignác, König Sándor (Alba-Iulia), Klein B. Vilmos, Klósz József (Ghioroc), Seidner Dezső, Schlésinger Farkas, Spitz Tivadar, Wicsel Jenő, Bratincu igazgató (Dezna), Zborovszky Pál.

Milliók élet- és balesetbiztosítások Aradon.

(Amikor az élet öt milliót és a tűzvesz két milliót ér.)

„Fortuna szekerén okosan ül” — mondotta egykor néhai való jó Fazekas Mihály és nem minden logika nélkül tette hozzá, hogy „ugy forgasd kerekét, hogy ki ne dülj.” Am hiába ül néha az ember okosan Fortuna szekerén, sőt gyakran hiá bavaló a kerék ügyes forgatása is: a szekerén mégis a Sors a legnagyobb fuvaros. A Neuman-ház lángjai, a Sors kifürkészhetetlen fuvarosának intézkedésére lobogtak az égig, s akárhogy forgatták is az aradi gyorsvonal kerekeit, bizony kidült az a válea-largei áhomásnál, a prahovai hid első pilléréinél. A élet értéke megint emelkedőben van, balesetek, tűzveszedelmek és véletlenek leskelődnek a Fortuna-szekér körül és ennek a tükörképét ott látjuk leginkább a biztosítási-intézetek kötvényei fölött. Most, hogy az utolsó hetekben valóban hajszálon mult erre felé az ember élet, aktuálisnak találtuk megtudni, hogy milyen hatással voltak a balesetek és a tüzek — a biztosítótársaságok környékén?

Felkerestük egy aradi biztosító intézet vezérigazgatóját, aki ezeket válaszolta érdeklődésünkre:

— Tény, hogy az utolsó esztendőben éppen a baleset és a tűzbiztosítások terén lényegesen csökkent az ugynevezett üzleti forgalom. A háboru után nekilendülő vállalkozások valahogy fokozták az emberi élet biztonságának megnyugtató és stabil érzését. Annyi bizonyos, hogy ez az érzés kilendült a nyugalomból, amikor nemrég az első vonatkatasztrófáról érkezett hír. Kereskedők és utazók jelentkeztek, baleset ellen való biztosításra leginkább. Valósággal szenzációs azonban az utolsó két hét eseményeinek eredménye. A Neuman-ház égése és közvetlenül az ezt követő prahovai katasztrófa

Aradi lakáshivatal.

Álljunk meg egy percre e röpke szökonstrukciónál. Illetve nem is a konstrukciónál, hanem a minorita-épületnél. Ebben az épületben van egy lakás. Kis lak áll a nagy templom mentében, hogy a költészetnél maradjunk. E kis lakot egy volt aradi menetjegyiroda tulajdonosa bérelte, aki a lakáshivatalra való tekintet nélkül, de utódlási joggal átadta azt egy aradi urnak. Mindenről hírnök jött és pihegve szölt egy aradi fiatalembernek, aki felment a lakáshivatalba és bejelentette igényét az utoljára birtokolt lakásra

— Nős ön? — kérdezték a fiatalembert a lakáshivatalban.

— Nem! — volt a nyílt válasz.

— Mert csak nős emberek kaphatják meg ezt a lakást, — felelte a családi szentély áhitatával a lakáshivatal tisztviselője.

És most jön a drámai fordulat,

egyenesen a karjaink közé kergettek a jövőjüket, ezisztenciájukat, életüket féltő, — főleg családok — embereket. Sajnos, a tűz ellen nincs orvosság, s ha ma biztosítunk, sohasem adhatjuk meg azt az igazán horribilis összeget, amit a legegyszerűbb berendezés, a leglefokozottabb igényű háztartás valójában megér.

— Csak két jellemző példa. A napokban beállit hozzánk egy közismert kunágotai nagybirtokos. Biztosítani akarja magát. Egyszerű életbiztosítást köt és amikor az összegező esik szó, ezt mondja:

— Eladom az életemet — öt millió lei az ára.

Ő szabott tehát árat, ő mérte fel — valutárisz — azt a vagyont, amit az ezisztenciája, a keresetképesége, az élete jelent. Nem kell hozzá szakértőnek lenni, a legegyszerűbb laikus is átlátja, hogy mit jelent ez az összeg — a havi díjtételekben, amit a biztosítottnak fizetnie kell. Egy egész kis vagyont.

— Arra viszont, hogy mit ér ma egy polgári izléssel, a legszerényebb viszonyokkal is megalkuvó, — de békebeli berendezés, jellemző példa egy aradi fűszerkereskedő, aki a legutóbbi aradi nagy tűz után jött fel intézetünkbe és két millió leire biztosította a lakását, amelynek berendezését 1906-ban tizenkétezer koronáért vásárolta. Mi, biztosítók, látunk csak valójában bele az értékek hallatlan eltoldódásába, s nekünk van igazán fotográfiánk arról, hogy mennyit reprezentálnak effektíve az ingatlan vagyonok. Valamikor — fejezte be szomorkás mosolylyal a társulati vezető — meghalni is jutányosabban lehetett és a baleset is olcsóbb volt, mint ma. Ma: leégni se lehet olcsón . . .

illetve aminek jönni kell. Jön a jobb kor, mely után buzgó imádság epedez a házasságért.

— Ha csak ennyi az egész, — felelte a vállalkozó szellemű fiatalember, — akkor tessék máris csatládapának tekinteni!

Szölt, elrohant és az anyakönyvvezetőhöz vezette fiatal és bájos menyasszonyát, egy közismert szeniális aradi urleányt. Még aznap visszatért a hivatalba és izgatottan kijelentette a tisztviselőnek a következőket:

— Megvan! Megházasodtam! Nős vagyok! Kérem a lakást!

Most jön a második drámai fordulat. A lakást időközben, mialatt a fiatalember az anyakönyvvezetőnél járt, egy harmadik reflektánsnak adták oda. De viszont ki hitte volna, hogy a lakáshivatal ilyen radikálisan intézi Arad házassági ügyeit? Föl esküvőre, a lakáshivatalhoz! (Niget.)

Irodalom, művésze

Az Utahi leány és Vig özvegy. A tegnap bemutatott új operett: premier szereplőivel kerül színre szombaton és vasárnap este, míg vasárnap délután Lehar örökszép zenéjű operettje, a Vig özvegy kerül színre, a főszerepekben: Horváth Mici, Halmos Mici, Madarász, Tökés, Galetta, Inke, Faludi Károly, Szántó Jenő.

* **Warenin Anna.** Sok év óta pihentette a színház ezt a kiváló orosz tárgyú színművet, amelyet most teljesen új betanulással és kiállítással hoz színre hétfőn este a társulat, a címszerepet Kálmán Sári játssza, míg a többi szerepeket Harmathy, Tökés, Gellért Irén, Follinuszné, Novák Irén, Jávor, Szánthó, Darvas, Olasz, Ács Mihály játsszák.

* **Előkészületben:** Csitulj szivem, Mámor, Orpheus a pokolban teljesen új átdolgozásban.

* **A Neuman-ház tűzkárosultjai** javára 10-én a Kultur-palotában rendezendő hangversenyen fellépnek Weil Magda, Lepa Dóra, Zala Béla és Nicorescu Laurián. Jegyek a Bloch-cégnél kaphatók.

* **Waldbauer-Kerpely** vonós négyes tagjai Freund Leó zongoraművész közreműködésével vasárnap este tartják kamarazeneestélyüket a Kultur palotában. Jegyárúsítás: Scherhag cégnél: vasárnap délelőtt 10-12-ig a Kultur palota pénztáránál.

* **Gelinek Lotte** ma tartja meg nagyon szépek ígérkező növendék hangversenyét, amelyet az első részben a művész, a második részben az előnyösen ismert és kedvelt dr. Szelle ur fogják zongorán kísérni. Az első és utolsó szám két meglepetést keltő, precizen betanított kétszólamu korus lesz, amely a főpróba alkalmával olyan hatást keltett, mintha egy teljes nagy énekar lett volna. Kezdeté este 8 órakor, amikor a terem ajtaja be lesznek zárva. Jegyek Blochnál.

* „Félszemű szörnyeteg” utoljára az Apollóban. Bizonyára mindenki megragadja az alkalmat, hogy Emil Jannings legbámulatreméltóbb alakításában gyönyörködhessek, amikor a saison egyik legkiválóbb darabja utoljára van műsoron. Ez a darab magában viseli az élet eleven lüktetését és éppen ezért úgy állítja eléink Napoleon herosi korának milieu-jében az embereket, hogy azok eleven, husból és vérből való alakjukban viselik az igazi emberi gyengeséget és nagy erényeket, amelyek örök emberi dolgok, de amelyek egy forradalmi lázról túlfutott korban mutatkoznak leginkább a két végleten.

* **Az Urária színházban** ma utoljára kerül vetítésre „Sándor Mátyás” befejező része. A befejező részben Sándor Mátyás méltó büntetést oszt, boldogságot ajándékoz, mint egy Isten és megbűnhődik a múlt emlékeiben, mint az igazi ember.

* **Vasárnap az Urániában.** Jön! Whitechapel, vagy: a vörös jelvényes banditák! Szenzációs bűnügyi dráma a londoni rendőrség krónikájából. Csodás kiállításával és szereplő művészeinek káprázatos bravurjaival a közönség csodálatát fogja kiérdemelni. A legszebb és leggondosabb kiállítású kép ezen a téren. Szereplői művészei közül első helyen kell megemlítenünk Gritt Hegesa-t és Hans Mierendorff-ot.

HIREK.

Arad és a koronázás.

(Értekezlet a prefekturán.)

Ma délután négy órára Arad város prefektusa, Marcus Mihály dr. értekezletet hívott össze a koronázás alkalmából Aradon rendezendő ünnepségek programjának megbeszélése céljából. Az értekezletre az összes társadalmi és egyéb egyesületek, közhivatalok, egyházak, iskolák, pénzügyintézetek, általában a közintézmények vezetői voltak hivatalosak. Marcus Mihály dr. prefektus román nyelven nyitotta meg az értekezletet, majd ismertette azt a kormányrendeletet, amely az országos ünnepségekre vonatkozó sorrendet közli. Ezt a programot az Aradi Közlöny már néhány nap előtt közölte. Eszerint a koronázás napján, október 15-én 10 órakor az ország összes templomaiban Te Deumot tartanak. Aradon a hatóságok és az iskolák képviselik magukat a hálaadó istentiszteleten. Dél előtt fél 11 órakor az összes harangok meghuzandók és olyan városokban, ahol tüzéség van, 101 ágyulövés jelzi azt a pillanatot, amikor a koronázási aktus megkezdődött. A koronázás első napján minden iskolában ünnepély keretében kell méltatni a nap jelenlétét. Aradon az istentisztelet után a katonaság és az összes iskolák diszfelvonulást rendeznek, amely után a vármegyeháza nagytermében a prefektus fogadja az egyesületek ünnepi öltözékben megjelenő kiküldöttjeit.

Robu János dr. főpolgármester magyar nyelven ismertette a megtárgyalt ügyeket. Hosszabb megbeszélés után csak általános programban történt megállapodás az ünnepségek további részére. A színházban az első napon a diákság, a második napon az aradi színtársulat, a harmadikon a román intelligencia tart előadást. Ez alkalommal valószínűleg Eftimiu Viktor „Promotheusz” című darabja kerül színre, amelyet Lichtfuss István dr. aradi ügyvéd fordított magyarra. Mindhárom napon este fáklyásmenet lesz. A polgármester a lapok után közli a pontosabb programot és hogy mely utcákban kell kivilágítást rendezni.

— A Kölcsey-Egyesület Petőfi-ünnepe. Egész Erdély területén nagyban folynak az előkészületek az egyes irodalmi társaságoknál a Petőfi-centenárium megünneplésére. Az aradi Kölcsey-Egyesület az első idei zsurját áldozza a költő- király emlékének. Miután most folyik a tagjegyek kiképzésének, az Egyesület elnöksége felkéri a tagokat, hogy tagjegyeiket kivétel nélkül váltsák ki, mert az előadásokat csak azok látogathatják ingyenesen, akik fel tudják mutatni a névre szóló tagjegyeiket. Annnyival inkább érdeke ez a közönségnek, mert míg a tagdíj, — mely egyúttal a kulturpalotai könyvtár ingyenes használatára is jogosít, — csak 24 lei egy évre, addig idén a nem tagok részére előadásonként 10 lei lesz a belépődíj.

— Október 6. Az aradi minorita templomban ma reggel megtartották az aradi vértanúk emlékére minden évben szokásos gyászistentiszteletet.

— Atutalásokat jutányosan és pontosan eszközöl a Lloyd-Bank (Minorita-templommal szemben.)

— Nem lesz vasuti korlátozás a koronázás alatt. A C. F. R. vezérigazgatósága ma rendeletet bocsátott ki, amely intézkedéseket tartalmaz a koronázás alatt lebonyolítandó vasuti forgalomra nézve. A rendelet értelmében a koronázás alatt úgy a személy-, mint a tehervonatok akadálytalanul közlekednek minden vonalon.

— Megkerült Konstantin lemondó oklevele. Berlin. Konstantin volt görög király hivatalos lemondási okmánya nemrégiben eltűnt. Ideérkezett távirat jelenti, hogy az okmányokat megtalálták és legközelebb publikálni fogják.

— Boldog svédok. Stockholm. A mai napon léptek életbe a leszálított telefon és postadíj szabások. A díj szabás mérséklése 20—25 százalékkal történt.

— ZWACK likörkülönlegességek, Unicum, Cacao Chouva, Cocktail, Yvette, Chypre, Gin, stb., stb. — városunkban ismét kaphatók, az eredeti békebeli s közismert minőségekben.

— Játékbank Moszkvában. Páris. Moszkvában a városi szovjet magán vállalkozóknak engedélyt adott játékbank alapítására. Noha a hazárdjátékok szigorú rendeletek tiltják, a „kaszinóban” főként rulett- és bakkjáték folyik. Az engedményesek több trillió évi bért és adót fizetnek a városnak. A játékbankot esetleges támadások ellen állandóan 50 állig felfegyverzett vörös katona őrzi.

— Lelkeszi avatás az evangélikus templomban. Vasárnap d. e. 10 órakor fog ünnepélyes istentisztelet keretében lefolyni. Lőrincz Sámuel theologus lelkeszi avatása. Az avatást Frint Lajos esperes teljesíti.

— Örség a vasuti hidakon. Bucuresti. A CFR. vezérigazgatósága közli, hogy a valea-largei hid munkálatai befejeződtek s az igazgatóság minden intézkedést megtett a hid őrzésére. Ugyazintén a többi vasuti hidaknál is őrségeket fognak elhelyezni úgy, hogy a koronázással kapcsolatos személyforgalom minden zavar nélkül lebonyolítható lesz. A Bucuresti—Alba-Iulia (Gyulafehérvári) legfontosabb vasútvonalon külön vasuti kirendeltség vezetése alatt fogják a forgalmat lebonyolítani, (Rador.)

— Meglopott nagykövet. Berlin. Az amerikai nagykövet lakásába tegnap délután betörték és ellopták a nagykövet feleségének több mint három millió márká értékű ékszereit. A tolvaj kézrekerítőjének 500,000 márká jutalmat tűztek ki.

— Támadják Lloyd-George-ot. Páris. A „Matin” élehangú támadást intéz Lloyd-George ellen. A cikk írója a következőket mondja: Európát minden hat hónapban megrendíti egyetlen ember és ennek személyes uralkodásra való vágya. Ezt a férfit Lloyd-Georgenak hívják. Meddig tűri még Anglia kormányrudjánál a legnagyobb pártablót, akit a történelem valaha ismert.

— Haladás előadás félhatkor a Kultur-palota nagytermében.

— Eltűnt gabonakereskedő. Bucuresti. Gabonakereskedő körökben nagy feltűnést keltett, hogy Chajjim Lévi ismert fővárosi gabonakereskedő három millió lei adóság hátrahagyásával eltűnt. Lévi már hetekkel ezelőtt Budapestre utazott, ahonnan még nem tért vissza, sőt amióta elhagyta a román fővárost, semmi élet jelt nem adott magáról. Az ügyesség nyomozást indított a kereskedő hollétének megállapítására. (Rador.)

— „Gyáramat elajándékoznam” A Kölnischen Volkszeitungban olvassuk a következő érdekes közleményt: „Gyáramat elajándékoznam! Kölni gyáramat annak ajándékoznam, aki az azzal járó kötelezettségeket és jogokat átvenni hajlandó. Az okok: 1919-ben 10 évre bérbeadtam a gyárat évi 15 ezer márká bérösszegért olyan feltételekkel, hogy az esetleges javítások, az épületek rendbentartása továbbra is a bérbeadó, — tehát az én kötelességem. Utoljára a bérlőm pert indított ellenem, hogy a gyáreépületek tetőzetét ujjíttassam meg (hozzávetőlegesen becslés szerint 1500 négyzetméter a területe és annak a megújítása 1 millió márkába kerül) és a kölni örvénysszék helyt adott a bérlő követelésének és elítélt engem a tető megújíttatására. Kinek kell tehát a gyáram?”

— Poloskairtást vállal Lovas lakástisztító. Str. Oituz (Illés-u.) 30a)

— A rokkant 85 ezer koronás nyugdíja. Békéscsabáról jelentik: Honyecská János, itteni lakos évekkal ezelőtt vándorolt ki Amerikába és ott hosszú időn egy gyárban dolgozott. A háború után két év múlva, mint rokkant munkás tért ismét haza Békéscsabára. A napokban értesítést kapott volt munkaadójától, hogy havonta 32 dollár 25 cent rokkantnyugdíjat fog kapni tőle, ami pedig magyar koronában nem kevesebb, mint 85 ezer korona.

— Megnyit a „Femina” női és férfi fehérneműszalon, modern kézimunka és rajzterem. Mindennemű iparművészeti és divatcikk, egész kelengyék a legfinomabb kivitelben megrendelhetők. Bul. Regina Maria 21., kapubejárat a dohánytözsde mellett.

— Cép- és gyorsírási tanfolyam megnyílik október 15-én elsőrendű tanerők vezetése mellett. Beiratkozás Bodnár József írógépvállalatánál, a főpostával szemben.

Bulgária mozgósít.

(Nagy tüntetés Szóliában.)

BUCURESTI. A kormányhoz érkezett jelentések szerint Bulgáriában a helyzet változatlanul komoly. Az ország különböző helyein forradalmi állapotokról érkezik jelentés. Ezek ellensúlyozására Sztambulinszky miniszter elhatározta több korosztály mozgósítását. (Rador.)

BUCURESTI. A Bolgár Távirati Iroda megcáfolta azt a hírt, hogy a bolgár kormány titokban mozgósítást rendelt el és több korosztályt behívott. Ugyanigy alaptalannak minősíti azt a hírt, hogy a bolgár hadügyi kormány csapatokat koncentrált volna a jugoszláv határon abból a célból, hogy Macedóniában zavarokat idézzenek elő. (Rador.)

SZOFIA. A bolgár fővárosban tegnap ismét nagy népgyűlést tartottak, amelyen 30.000 tráciai menekült is részt vett. A népgyűlés szónokai a keleti és nyugati Thrácia autonómiáját követelték a népszövetség védelme alatt. Azután az antant misszió épületei elé vonultak, ahol nagy tüntetéseket rendeztek. (Rador.)

Degradált városok.

(Komárom és Selmecebánya nagy községek lettek.)

PRÁGA. A minisztertanács cseh-szlovák hivatalos lap mai számában megjelent rendeletével az új kassai nagy-zsupát életbeléptette. Az új nagy-zsupa a volt Abauj-torna, Sáros, Zemplén megyékből és Ung megye nagymihályi járásából áll. Székhelye Kassa. Járás székhelyei: Eperjes, Szepsi, Bártfa, Kisszeben, Felsővízköz, Girált, Gálszécs, Királyhelme, Varannó, Nagymihály, Nagykapos, Szobránc, Homonna, Mezőlaborc, Szinna, Nagyberzna. A kassai zsupa községei közül Kisvitéz, Nagyvitéz és Lőrinchuta községeket a szepesi nagy-zsupához csatolták.

Ezenkívül a trencsénmegyei háni járást az új pozsonyi nagy-zsupához, Hontmegyéből Helemba, Garamkövesd, Leled, Kisgyármát, Garampáld, Garamkereszt községeket Párkány járási székhellyel a komáromi zsupához csatolták. A hivatalos lap másik rendelete értelmében a mai naptól kezdve Pozsony és Kassa elvesztik törvényhatósági jellegüket és rendezett tanácsú városokká lesznek, Komárom és Selmecebánya törvényhatósági városok és az összes rendezett tanácsú városok elvesztik ilyen jellegüket és nagyközségekké lesznek.

Idegenek jelentkezzenek!

(Szigoru miniszteri rendelet az aradi szigurancához.)

A belügyminiszteriumtól ma délelőtt rendelet érkezett az aradi szigurancára, amelynek szigoru végrehajtására utasítja a miniszterium az állambiztonsági hivatalt. A rendelet kimondja, hogy mindazon idegen állampolgárok, akik Aradon tartózkodnak, az előirt időben naponta kötelesek jelentkezni az aradi szigurancán. A jelentkezésre öt napot állapított meg a belügyminiszterium és pedig: 12-én, 13-án, 14-én, 15-én és 16-án. Ezekben a napokon az idegen állampolgároknak naponta jelentkezniök kell, tekintet nélkül arra, hogy az illetőknek van-e a belügyminiszteriumtól tartózkodási engedélyük, vagy benyújtották-e az iránti kérvényüket. A jelentkezési idő bármelyik napján való elmulasztás esetén szigoru büntetést ír elő a belügyminiszterium. Amennyiben bármelyik idegen állampolgár a fenti napok bármelyikén nem jelentkeznék, az állambiztonsági hivatal letartóztatja és súlyos pénzbüntetésre és elzárásra ítéli. A büntetés kitöltése után az illetőt haladéktalanul eltoloncohják a határon.

Keresztények és liberálisok.

(U) koncentrációk a magyar politikában.)

BUDAPEST. Vázyonyi Vilmos a liberális blokk felállítására vonatkozólag ma tanácskozott Rassay Károllyal. A tanácskozások folyamán a két pártvezér között teljes megegyezés jött létre. A megalakuló liberális blokk ugyanaz lesz, mint a régi polgárok és munkások szövetsége volt, mert a blokkban ugy a liberálisok, mint a szociáldemokraták képviseltetik magukat. Részletkérdésekre nézve azonban még nem történt megállapodás. A megegyezést a blokkba tömörülő pártok egy közös gyűlésén rövidesen ratifikálni fogják. A pártok keretei természetesen továbbra is a régi maradnak. A keresztény koncentráció hívei: Wolff Károly, Haller István, Friedrich István és Gömbös Gyula ma szintén tanácskoztak és a további teendőkre nézve sikerült megállapodásra jutniok.

BUDAPEST. Haller István ma nyilatkozott több hírlapíró előtt arról, hogy az alakuló keresztény koncentráció munkaprogramját már teljesen megállapították. A program kiterjed ugy társadalmi mint gazdasági és politikai tere.

— A nemzetgyűlés összeülése után fog csak a keresztény koncentráció a maga teljes valóságában nyilatkozni, — mondotta Haller, — sokkal súlyosabban, mint ahogy azt némelyek kívánják. A koncentráció parlamenti fellépése mellett a parlamenten kívül álló nagy társadalmi erők létesülő csoportosulásának kereteit és programját is megállapította. Az egyetemi ifjak fajvédelmi mozgalma máris meggyőzően mutatja, hogy van mire támaszkodni.

Megszűnik Aradon az olcsó hus

(Péntektől kezdve megint drága hust eszik a közönség.)

Aradváros közönsége két hónap óta abban a kedvező helyzetben van, hogy olcsón, 8—10 és 12 leiert vásárolhat marhahust. Ma délelőtt azt a kellemetlen hírt kaptuk a városházáról, hogy a jövőhét csütörtöktől kezdve megszűnik az olcsó marhahus árusítása. Ismeretes a város közönsége előtt, hogy annak idején egy miniszteri rendelet jelent meg, amely szerint az exportált élőállatokból a városok részére egy meghatározott mennyiségű kvótát kell leadniok az exportöröknek. A város a rendelet életbeléptetése után nagy mennyiségű kvótamarhát vett át az exportöröktől. Egy későbbi miniszteri rendelet csak öt romániai városnak engedélyezte a kvótamarhák átvételét. Arad azonban kimaradt az öt városból. A város vezetősége, miután megszüntette szerződését a nagyvágó szindikátussal az aradi mészárosokkal kötött hét-ről-hétre új szerződést, amelyben

arra kötelezték magukat a mészárosok, hogy Arad város közönségét olcsó hussal látják el.

Ma délelőtt ismét megjelentek a mészárosok a város vezetőségénél a szerződés megújítására és bejelentették dr. Angel István polgármesternek, hogy a rendelkezésükre álló kvótamarhákészlet kifogyóban van és legfeljebb csütörtök estig tarthat. Eszerint a város közönsége már pénteken nem részesülhet a 8—10—12 leies olcsó husban. Az olcsó hus árusításának megszűnése a legsúlyosabban érinti a város közönségét, mert nincs kizárva, hogy péntektől kezdve a mészárosok ismét a régi horribilis áron szándékoznak hust árusítani. Mindenesetre a főpolgármesternek törvényadta jogával ezt meg kell akadályozni. Dr. Angel István polgármester ma délelőtt szóbeli előterjesztést tett az olcsó hus árusításának megszűnéséről dr. Robu János főpolgármesternek.

Aradi ügyvéd milliós pere az állam ellen.

Dr. Miklóssy Emil követelése. — Egy leleplezett pénzcsempészés következményei.

Nem minden napi ügyben hoz ítéletet szombaton délelőtt az aradi törvényszék polgári tanácsa. Az ügy minden fázisában annyira érdekes, fordulataiban olyan meglepő, hogy még a főtárgyalás előtt a nyilvánosság elé kívánczik. Az Aradi Közlöny munkatársa a szombati tárgyalás előzményeiről az alábbiakat jelenti:

Egy csempészés története.

Még 1919. nyarán történt, hogy dr. Miklóssy Emil aradi ügyvéd feljelentést tett a rendőrségen az akkori központi szolgabíró, Lázár Gyula ellen. A feljelentés úgy szólt, hogy Lázár hónapok óta pénz- és levélcsempészést üz rendszeresen, sőt kémkedik is. A súlyos természetű vádat alapján erélyes nyomozás indult meg, amely teljes eredményre is vezetett. 1919. augusztus 6-án a határon éppen akkor tartóztatták le Lázárt, amikor nagyobb összegű pénzt akart átcsempészni Magyarországról. A letartóztatott szolgabíró nyomban megmotozták és magas összeget, 11.688.370 koronát találtak nála. Az összeget a rendőrség lefoglalta és beszolgáltatta az aradi pénzügy igazgatóságnak. A lefoglalt és székvesztrált pénzek átutalásáról szóló akta ma 2959. szám alatt fekszik a bucuresti központi vámdirekciónál.

A pénzbeváltás és a vámtörvény.

A vámtörvény egyik szakasza úgy szól, hogy az ilyen módon lefoglalt összeg harminc százaléka jutalomképpen kiszolgáltatandó a feljelentőnek. Mialatt az akták egyik hivatalos a másikig vándoroltak, befejeződött ezen a területen a pénzbeváltási akció. 1920.

szeptember 10-én, tehát a pénzbecserelési rendelet végrehajtásának utolsó napján, a bucuresti vám direkción a pénzügyminiszteriumban beváltotta a lefoglalt tizenegy-millió korona bankjegyet és kapott érte, az akkori 1:2 arányú becserelés értelmében 5.844.185 lelt.

A vámdirekción alkudozik.

Dr. Miklóssy Emil először a vámdirekcióhoz fordult a jogos harminc százalékos jutalomért. Annál is inkább ragaszkodott a teljes jutalomdíj kifizetéséhez, mert nemcsak egyedül fedezte fel a Lázár-féle pénzcsempészést, hanem társai voltak az ügyben, akikkel a jutalmat megállapodás szerint meg akarta harmadozni. Az egyik társa egy magasrangú tisztviselő, a másik egy bucuresti rendőrségi közigazgató volt. Mindketten erélyesen és ambiciózusan nyomozták a csempészési esetben és munkásságukkal tényleg rászolgáltak az osztalékra.

Amde a vámdirekción másképp határozott. Nem utalta ki az összeg 30 százalékát, hanem csak 15 percentjét. Mindenféle indokolás nélkül tehát a törvényben megállapított jutalomdíj felét engedélyezte csak, bár az egész járandóság 1.753.255 le és 50 ban lett volna. Fenmarad tehát egy 876.697 lei és 75 banis követelés, amiért dr. Miklóssy a polgári törvényszék útján pereli az állami kincstárt. A vámdirekción azzal próbál érvelni, hogy a pénzbeváltás idején az arány a kereskedelmi életben 1:4 volt, tehát a lei négyszer ért többet a koronánál. Viszont Miklóssy dr. ugy vélekedik — és egészen törvényszerű is ez a vélemény — hogy a

pénzbecserelés nem 1:4 arányban történt meg, hanem 1:2 arányban. Közel egy millióért folyó tehát a per, amelynek kimenetele kétségtelen. Ha mégis nem hozná meg az elsőfokú ítélet az eredményt, Miklóssy arra is el van szánva, hogy biztosítási végrehajtást vezet valami állami vagyon ellen — például — a csálai erdőre.

Aradi jogász körökben érdeklődéssel várják a Miklóssy pert, már csak azért is, mert időközben az ügyvéd nyomozó-társai lemondtak a hátralekötött jutalom kifizetéséről és így az aradi ügyvéd most már egymaga perli az államot. Az ügyet egyébként a polgári törvény, szék Nyisztor tanácsa tárgyalja szombaton.

Feljelentette a férjét.

(Mindem jó, ha jó a vége.)

Tegnap egy kétségbeeséstől eltorzult arcú, az izgalomtól reszkető jól öltözött hölgy jelent meg a szigurancán és a következőket mondotta:

— Feljelentem a férjemet, aki egy szélhámos, csirkefogó gazember, aki utlevél nélkül szökött át a határon, akivel a mai napig együtt éltem és ma tőlem is megszökött.

Calinic Stefan szigurancakapitány alig tudta lecsillapítani az izgatott hölgyet, aki végre jegyzőkönyvbe mondta a férje elleni súlyos vádakat. A jegyzőkönyv alá V. Aranka nevet írt. Csak a szigurancatiszt figyelmeztetésére írta oda férjének nevét, akit L. Ivánnak hívnak. Az izgatott hölgynek, ugyilátszik, nem volt elég a szigurancánál tett feljelentés, mert a férjét feltétlenül kézre akarta keríteni. Innen a rendőrségre szaladt, ahol ugyancsak megtette a férje ellen a feljelentést. Ugy a szigurancán, mint a rendőrség megtette az intézkedéseket az elszökött határátlépő, a meglopott férj kézrekerítésére. A nyomozás azonban nem járt sikerrel.

Ma délelőtt érdekes fordulat állott be az ügyben. V. Aranka egy fiatalember karján szégyenkezve, lesütött szemmel járult Calinic Stefan kapitány elé.

— Visszavonom a feljelentést, — mondotta — megkerült ez a csirkefogó.

Azonban a dolog nem maradt ott annyiban, mert az illetőt azzal is vadolták, hogy utlevél nélkül átszökött a határon. Elkérték a fiatalember igazolványait, amelyekből kiderült, hogy L. Iván a budapesti román konzulátus engedélyével jött Aradra és kiderült az is, hogy V. Aranka nem a felesége, hanem közös háztartásban élnek. Calinic alapos fejmosás után szabadon bocsájtotta a kibékült szerelmeseket, akik a szigurancáról a rendőrségre mentek és V. Aranka a rendőrségen szintén visszavonta az L. Iván ellen felhozott súlyos vádakat. A rendőrségtől karonfogva boldog mosollyal távozott az ifjú pár. Még a kapu alatt hallatszott V. Arankának a fenyegetése:

— Ha még egyszer meglógsz, esküszöm, hogy nem fogom a feljelentést visszavonni.

LEGUJABB.

Megszakították a mudániai konferenciát.

PÁRIS. A Newyork Herald Konstantinápolyból írja: A szövetséges tábornokok csütörtök este elhagyták Mudániát és visszatértek Konstantinápolyba. A konferencia megszakításának oka még nem ismeretes. Állítólag az a félbeszakítás oka, hogy a görögök nem járultak Trácia kiürítéséhez a békekonferencia végleges döntése előtt. A szövetséges tábornokok ma tanácskoztak Konstantinápolyban a szövetségesek főbiztosával. A tanácskozáson a megoldási lehetőségeket vitatták meg, utána visszatérnek Mudániába.

PÁRIS. A külügyminisztériumban úgy vélekednek, hogy a mudániai tárgyalások megalakítására nem kerül sor, csupán rövidebb szünetről van szó.

Romániát is meghívják a szmirnai újabb konferenciára.

LONDON. A konstantinápolyi angol főbiztos az angol külügyi hivatalal közölte az angorai kormány válaszát. A jegyzék alapelve: a keleti probléma katonai részét külön kell választani a politikától. Előbbit a mudániai, utóbbit az egybehivandó békekonferencián fogják megoldani. Az angorai kormány azt javasolta, hogy a konferenciát október 10-20-án Szmirnába tartásuk meg. Romániát és jugoszláviát is meg kell hívni a konferenciára, valamint Oroszországot, Ukrainát és Georgiát.

Mozgósít az orosz flotta.

LONDON. A „Times” Moszkvából jelenti, hogy a szovjetkormány elhatározta a feketetengeri flotta mozgósítását. A szabadságon levő matrózokat behívták.

Készül a prahovai hid.

A Prahova völgyben, ahol már két hid leszakadása okozott nagyobbarányu szerencsétlenséget, erősen folynak a javítási munkálatok. Az egyik hidat már kijavították s a másiknak javítása annyira előrehaladott stádiumban van, hogy valószínűleg október hó 10-én átadják a forgalomnak. Legutóbbi jelentések folytán arról értesülünk, hogy a Prahova völgyben levő hidakon nemsokára ismét közlekednek a vonatok és megindul az akadálytalan vasuti szállítás is.

Sport.

TAC-ATE. barátságos mérkőzés vasárnap délelőtt fél 11 órakor az óvártéri pályán. Előzőleg Hercules-ATE. II.

A Törökvs sportegyesület rendkívüli közgyűlése október 8-án délelőt 9 órakor a városháza kistermében. Kéretnek a tagok megjelenni. + Vasárnap este az aradi nyári színházban nagyszabásu birkozó verseny lesz, mely iránt máris nagy érdeklődéssel tekint a város sportközönsége. A birkozó versenyre a benevezések már megtörténtek s a rendezőség kizárólag csak nagynevű bajnokok benevezéseit fogadta el. A döntő mérkőzések este 8 és 11 óra között történnek meg.

A szerkesztésért:

KÁROLY JÓZSEF felel.

Cenzurat: Dr. ROMUL MAGER.

Az aradi urinő rablótámadója.

Ki a merénylő. — A manikürös kisasszony szökehadu barátja.

Egyedül az Aradi Közlöny jelentette ma reggeli számában, hogy a Thököly Imre-utca 37. sz. házban kegyetlenséggel végrehajtott rablógyilkossági kísérlet történt özv. Schönauer Károlyné ellen. Az aradi államrendőrség a legszélesebb körű nyomozást vezetette be a merénylő kézrekerítésére. A rendőrségnek már ma is olyan adatok vannak a birtokában, amelyek alapján a rabló letartóztatása minden órában várható. A mai napon újabb és szenzációs részleteket tudtunk meg a merénylő személyére vonatkozólag, amelyeket a rendőrség figyelmébe ajánlunk.

Aradon egy manikürszalonban hónapokkal ezelőtt alkalmazva volt egy szökehadu manikürös-kisasszony, aki ezelőtt másfél hónappal Buziásra utazott, ahol alkalmazást kapott egy ottani manikürszalonban. A manikürös-kisasszony jó barátja annak a fodrászónak, akit a merénylő tegnap a Thököly Imre-utca 37. számú házban a rablás elkövetése előtt keresett. Ugyancsak ez a manikürös-kisasszony barátja ennek a fiatalembernek, akit a merénylő elkövetésével gyanúsítanak. Ezelőtt három

nappal ez az alacsony szökehadu kopott ruhájú fiatalember megjelent a Thököly Imre-utca 37. számú házban, felkereste az ottlakó fodrászot, tollat, tintát, papírt kért, mert barátnőjének levelet akart írni Buziásra. A fodrászónak sikerül elolvasni azt a levelet, amelyet a szökehadu fiatalember magával hozott. A levelet Buziásról a fiatal ember barátnője írta és a következő állott benne: „Kerits egy néhány ezer leit és gyere azonnal!”

A szökehadu fiatalembernek valószínűleg csak ürügy volt a levélírás, mert a levelet nem írta meg és távozása előtt a házban alaposan körülnézett. Tegnap, amint megírtuk, egy kopott ruhájú, alacsony, szökehadu fiatalember követte el a vakmerő rablást. Özvegy Schönauer né leírása alapján ez a fiatalember minden valószínűség szerint azonos azzal, aki három nappal ezelőtt az udvarban a fodrászónél járt. Ezek szerint lehetséges, hogy a szökehadu fiatalember még ma is Aradon tartózkodik, de valószínű, hogy azóta már Buziáson van és a barátnője felkeresése elvitte oda a „kerített” néhány ezer leit.

TÖZSDETÁVIRATOK.

Zürichi devizajelentések:				Aradi kurzusok:		
Oktober 6.	Nyitás	Zárlat	Tegnap	Oktober 6.	Mai	Tegnap
Bucuresti	—	3.42	—	Valuták:		
Berlin	0.95	024.25	0.25	Dollár	164	166
Newyork	535.—	535.—	535.25	Márka	9.50	10.—
London	23.64	23.64	23.68	Szokol	5.35	5.10
Páris	40.70	40.65	40.87	Dinár	2.10	2.10
Milano	33.—	22.97	22.87	Fr. frank	12.60	12.70
Prága	18.20	17.35	17.85	M. korona	7.—	7.—
Budapest	0.22	0.22	0.22	Kifizetések:		
Zágráb	—	2.—	1.875	Budapest	14.70	14.50
Varsó	0.0575	0.0575	0.08	Bécs	450	450
Bécs	0.0075	0.0075	0.0075	Berlin	—85	—85
bélyegz.	0.00875	0.00875	0.00875	Prága	5.50	5.30
A budapesti devizaközpont árfolyamai:				Bucuresti kurzusok:		
Oktober 6.	Mai	Tegnap	Oktober 6.	Mai	Tegnap	
Napoleon	9400	9400	Márka	8.75—9.—	9.50	
Dinár	34—35.60	32.00—33.60	Fr. frank	12.75—12.80	12.80	
Amsterdam	970—995	970—995	Sv. frank	31.—32.—	31.50	
Bukarest	15—16	15—16	Szokol	5.25—5.30	5.10	
Kopenhága			Dinár	1.95—1.97	1.95	
Krisztiania			Dollár	164—165	165.—	
London	11125—11425	11125—11425	Osztr. kor.	27.—28.—	27.50	
Berlin	1.20—1.40	1.20—1.40	M. korona	7.—7.25	7.50	
Milano	105—110	105—110	Kifizetések:			
Páris	190—195	190—195	Páris	12.48	12.48	
Prága	80—85	79—83	London	727	725.—	
Stockholm	663—678	663—678	Newyork	165.50	164.50	
Zürich	470—485	470—485	Milano	7.05	7.05	
Bécs	8.40—8.50	8.20—8.30	Zürich	31.—	31.—	
Szofia			Prága	5.52	5.31	
Zágráb	8—8.40	8—8.40	Bécs	22.50	0.22.25	
Newyork	2500—2575	2500—2575	Berlin	8.—	8.25	
Varsó	28—30	30—31	Budapest	6.75	7.—	

Közgazdaság.

A valutapiac.

A márka ma Zürichben minden eddigi árfolyamánál mélyebbre csökkent. A szokol és jugoszláv korona emelkedtek. Hosszu idő után első ízben közlik a zürichi árfolyamjegyzékben a lei árat. A budapesti és a romániai árak a zürichi jegyzékekhez igazodtak.

Budapesti értéktőzsde nyitás (okt. 6.) Salgó 72500, Rima 14300, Déli vasut 8100, Kőszén 143000, Államvasut 39000, Cukor 144000, Nasici 63000, Olaj 10000, Angol-magyar

3000, Leszámitoló 550, Izzó 40000, Lang 13000, Urikány 60000, Baróti 3600, Lipták 6100, Brassói 27000.

Budapesti értéktőzsde zárlat (okt. 6.) Magyar hitel 8250, Osztrák hitel 1300, Salgó 67500, Rima 13250, Déli vasut 9000, Államvasut 37500, Kohó 46000, Atlantika 6500, Ganz

580000, Kőszén 136500, Papir 5500, Nasici 59500, Szlavónia 4575, Országos fa 2900, Földhitel 6400, Viktória 47500.

= 30 új gyár Erdélyben. Az ipar-és kereskedelemügyi minisztérium gazdaságügyi osztálya a múlt hónap folyamán harminc új gyár létesítését engedélyezte Erdélyben. Ilyenmü kérvény még három ezer vár elintézésre a minisztériumban.

= Tanácskozás a magyar államjegy szaporítás korlátozásáról. Budapest. Az Állami Jegyintézetben ma szűk körű és bizalmas tanácskozást tartottak. Az elnök Popovics Sándor kifejtette, hogy a közönség körében téves hírek terjedtek el arra nézve, mintha a kormánynak az eddigi legális hitelek megszorítása szándékában lenne. Mindössze arról van szó, hogy tekintettel az államjegy szaporítás rendkívül súlyos következményeire, még idejében megtegye minden tényező azokat az intézkedéseket, melyekkel a bajok elmergesedését lehet megakadályozni. Ilyen körülmények között azt a kérést intézi a pénzügyminiszter vezetéséhez, hogy találjanak módot a mostani hitelkeretek fentartására, illetve arra, hogy lehetőleg a most forgalomban lévő fizető eszközökkel lehessen kielégíteni a gazdasági élet fontos szükségleteit.

A koronázási meghívók.

A koronázási ünnepségeken Aradmegyéből 216 községi bíró jelenik meg nemzeti viseletben. A községi bírók dr. Robu János Arad város főpolgármesterének vezetésével vonulnak el az ünnepségek során a király előtt. A községek küldöttének október 15-én kell Bucurestiben lenniük. A koronázási ünnepségeken csakis meghívottak vehetnek részt.

A koronázásra meghívottak nyomtatott kartonlapon a következő szövegű meghívót kapták:

„A minisztertanács elnöke tisztelettel felkéri X. Y. urat, hogy Öfelsége a király és királynő koronázási ünnepélyén, amely 1922. évi október hó 15-én délelőtt 9 és fél órakor reggel tartatik meg, résztvenni sziveskedjék. Az ünnepség programja idejekorán közöltetik. Kéretik 5 nap alatt válaszolni. Öltözködés: Polgári személyek: szalon öltöny kitüntetésekkel, katonai személyek: diszöltöny kitüntetésekkel. Hölgyek: estélyi ruha. Ez a meghívás egyuttal belépőjegy a székesegyház körüli oszlopocsarnokba.”

Az udvari ebédre szóló meghívó így szól:

„A minisztertanács elnöke tisztelettel felkéri X. Y. urat, hogy sziveskedjék részt venni a koronázási díszebéden, amely Alba Julián 1922. évi október 15-én, vasárnap délelben 12 órakor lesz a színházban.”

TUNGSRAM
A LEGTARTÓSABB ÉS TÖRLETES
LEGGAZDASÁGOSABB ÉS VILÁGÍTÁSI

Futárt indítunk ma Clujra, magyar és cseh vizumot közismert pontossággal szerzünk „KELET” hirlapiroda, Strada Alexandri (Salacz-utca)

1 a lupényi darabos szén waggontételekben ab. 9400 Leiért kap- Strada Brancovic
waggon ARAD p. u. 9400 Leiért kap- ható Engel Export-cégnél (Lázár V.-u.) 2.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetést ára 1 leu.

Vastagabb betűvel 2 leu.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 10 leu.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Házasság.

HARMINCHÉT-NEGYVEN ÉVES, feltétlenül művelt, vagyonnal rendelkező urinővel házasság céljából óhajt megismerkedni diplomás férf. Leveleket kiadóhivatal továbbít „Diplomás” jelige alatt. 4779

Alkalmazás.

NOUS CHERCHONS UNE GOUVERNANTE cultivée et moyen âge, chez une fille adulte La science parfait de la langue Française est nécessaire. Ce, qui enstruit le piano et la langue Anglaise, sera intéresser en avantage. Les offres avec les prétentions sous le devise „Cultivée” sont envoyer dans l'administration d' „Aradi Közlöny” Arad. 5000

INTELLIGENS, született francia nő, nevelőnek ajánlkozik. Cimeket a kiadóba kér. 4759

KÉT-HÁROM fiatal agilis ügynök könnyű munkára magas jutalék mellett azonnali felvételt. Cím a kiadóban. 3456

DEUTSCHES Fräulein mit Klavirkentnisse wird gesucht zu zwei Mädchen 9 und 4 Jahre, offerte bitten Persönlich. Lévai und Szigeti Schuhgeschäft. 12559

HÁZVEZETŐNŐNEK ajánlkozik intelligens nő magányos urisamberhez. Cimeket Kelet hirlapirodába kér. 12560

NŐS molnárt azonnali belépésre keressünk, ki vám őrléshez ért. Neudorf-malomban. 4780

MINDENES szakácsnő gyermektelen házaspárhoz kerestetik november 1-re. Cím a kiadóban. 12560

NAGY gyakorlattal bíró fehérnemű varrónő házhoz, vagy házon kívül munkát vállal. Cím Petrányi Margit Radna, 8. házászám. 12560

MAGYAR — és lehetőleg német — gyors- és gépirónő azonnali belépésre kerestetik. Előnyben részesülnek a románul tudók. Ajánlatok a kiadóba intézendők „Existencia 40” jelige alatt. 4773

KERESKEDELMH tanfolyamot végzett, vagy némi gyakorlattal bíró gyakoronknő azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok e lap kiadóba intézendők „Jövő 20” jelige alatt. 4774

ARADUL-NOU (Ujaradra) uri családhoz jóra való minden szobaleány kerestetik Cím a kiadóban. 4772

SZOBALÉNY kerestetik Luther-utca 2., II. kapu II. emelet. 4782

Vétel és eladás.

HASZNÁLT, sötétkék, 8-10 éves fiatal való téli kabát eladó. Str. Consistorului (Batthyány-utca) 23. I. em. jobbra. 7890

HAT DARAB VALÓDI BÖRSZÉK, egy ebédlő asztal, plüss otomán, 2 valódi ágylő szalon garnitúra eladó. Bulev. Regele Ferdinand (József főherceg-ut) 21., házmeisteri lakás felett. 4750

SZABADONFUTOS kerékpár eladó Str. Mărășesti (Kossuth-utca) 34. sz. jobbra. 4778

EGY jóhangu bécsi szögör és egy világos hálószoba eladó. Érdeklődni lehet Str. Consistorului (Batthyány-utca) 17a) I. em. 12560

ELADÓ egy ebédlő, egy hálószoba, egy konyhaberendezés, szekrények, asztalok és több háztartási cikkek. Str. Miron Costin (Leiningen-utca) 3. 4781

VÁROSI bunda nutriabélissel erősebb termetre eladó. Megtekinthető Str. Tribunal Axente (Damjanich-utca) 14. 11814

SZÉP gyermekocsi takaró eladó. Piata Stefan Cel Mare (Vilmos császár-tér) 3. 4788

KIRAKAT ALLVANYÓKAT keresek megvételre. Janka-gyógyszertár. 4789

ÚJ BUTORHITELI Minden hitelképes egyén beszerezhet ebédlő, háló nappali szalon, egyes fa- és vasbutorokat irodai és konyhaberendezéseket divány és matracokat stb. Fizet hetenként Lei 1000 után Lei 6. CAROL GARAI magazin de mobile Calea Bănatului (Asztalos Sándor-utca) 5. 12031

ELITE. STAR. JUNO stb. 6szí divatlapok Kerpelnél. Vidékre is pontos küldés. Ugyanott 20.000. kötet könyv olcsó kiárusítása. 12701

OPOSUM férfi bunda és egy skunkszboa eladó. Poseh, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 3. 12448

HASZNÁLT, jó állapotban levő boros transzport hordók nagyobb mennyiségben eladók Paikó Lázárnál Pancotán. 4654

JÓKARBAN levő gyermekágy és futószőnyeg eladók. Str. Pipos (Gaál László-utca) 19. 12442

HASZNÁLT OLÓM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban.

Ingatlan.

JÓKARBAN levő modern szép ház eladó Strada Granicerilor (Török Ignác-utca) 18. 4737

MAGÁNHAZ elköltözés miatt eladó. Bővebbet Stefan Cel Mare (Vilmos császár-tér) 7. II. em. ajtó 3. 4776

ELADÓ magánház Str. Cornul Vânătorului (Vadászkürt-utca) 6. szám. 12774

Üzletek

MÉSZÁROS és hentes üzlet eladó. Bővebbet Bulev. Regele Maria (Andrássy-tér) 14. Házfelügyelőnél. 4777

Ellátás.

IZLETES jó házikoszt kapható Strada Simeon Balint (Dessowify-utca) 15., ajtó 3. sz. 12774

Különböleg.

EZERJÓFU gyomorelixir, páratlan hatású szer gyomor és bélbántalmak, étvágytalanság, hányinger, felfuvtóság, emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógyszerár Aradon. 1083D

A hirneves lalasi (berzevai) **mész** termelését ismét megkezdjük

Rendeléseket azonnali szállításra felvevő: 4786

BOROS & CZUCKER, ARAD,

Bul. Reg. Ferdinand 10. :: Telefon 9-52. :: Sürgőncim: Borosfa, Arad

Ingyen

nem, de mályon leszállított áron bérmentve az alant felsoroltak közül bármelyiket postán kapja, ha ajánlott levélben rendel és mellékel (utánvétellel a posta nem vesz fel csomagot)

25.- Lei:

1 kötött selyem nyakkendő, 1 vagy 2 drb zsebkendő, 1 pár férfi zoknit patent tartóval, 1 summi nadrágtartó, 1 pár finom női harinyát, legújabb Gillette-rendszerű borotvát koszorú-készlettel és 8 késsel, 1 legújabb tyukzem- és keménybőr-gyalut 6 késsel, 10 elsőrendű borotva pengét, 2 drb művészies faliképet üveg alatt, 1 bontófésűt, 1 legfinomabb manikűr ollót, 1 legfinomabb öngyújtót, 1 zsebkést, 1 töltőtollat.

Míg a készlet tart:

1 legfinomabb manikűr készlet, vagy 1 kézi ventilator-legyező

40.- Lei

Elsőrendű zseb- vagy karkötő órák jótállással 80.- Lei.

Uj! Uj! Aram- és vezeték nélküli, soha el nem romolható „Mevetti” ajtó- vagy kapucsengettyű 30.- Lei.

Legjobb gyártmányú szájharmónikák 15, 20, 25, 30 Lei.

Szín és nagyság megirandó: Portióért tételenként

5 Lei küldendő. — Arjegyzék kívánatra 2 Lei.

Cím: **I. SZEMERE** Wien, VI., Windmühl-Gasse 30.

Rendelésnél hívatkozzon az „Aradi Közlöny”-re.

Mindenből a legjobbat!

Mindenből a legjobbat!

Zseb-Fali-Wecker-**ÓRÁK** Tört aranyat legmagasabb napi áron vesszünk.

Ekszerek, disztárgyak

legizlésebbek, legolcsóbbak

Grallert J. és Flánál

ARAD. 4771

Vizsgázott

mozdonyvezetőt

keressünk

azonnali belépésre sorsorsini iparvasutunkhoz.

Seidner Bernát és Fia

Arad, Str. Bucur (Eötvös-utca) 13.

Cserépkályhák, tűzálló téglák, chamotte

TOTH J. keramikusnál Debrecen.

Aranyat, legmagasabb áron

Ezüstöt, vásárol a „Juvellia,

Briliánst, ókszergyár részére

WALDMANN I.

ókeresész, ARAD. 4744

Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 14.

Gazdálkodásra alkalmas, Str. Gen. Coanda (Borona-u.) 45. sz.

ház eladó

nagy telekkel, istálló, kocsiszin és disznóállal felszerelve.

Ugyanott szalma, nagy kazal hereszona, polyva és tőrek eladó. 12448

A legszebb és legolcsóbb

nyomtatványokat

AZ

ARADI KÖZLÖNY

könyvnyomdája készíti.

Nikkelezéseket, bádogos munkákat, ugyszintén vizvezeteket újat és javításokat legutányosabb vállal

Kohn József, Arad,

Strada Consistoriului (Batthyány-utca) 32.